

حادثه در مدرسه دخترانه

دبستان دخترانه اسوه حسنه زاهدان صبح سه شنبه ۲۷ آذر ۱۳۹۷ دچار آتش سوزی شد. در یکی از کلاس های این مدرسه از چراغ نفتی غیراستاندارد استفاده می شد که گیر کردن بسند کیفی یکی از دانش آموزان باعث واژگون شدن آن و آتش سوزی شد. در این حادثه ۳ نفر از دانش آموزان جان خود را از دست دادند.

آتش در بازار تبریز

شامگاه ۱۹ دی به هشتاد و نه سال ۹۸ آتش سوزی بزرگی در بازار تبریز اتفاق افتاد؛ حادثه ای که ۱۰۰ مغازه را به خاکستر تبدیل کرد و ۲۹ مصدوم برج گذاشت. با وجود این آتش نشانان موفق شدند در ۵ ساعت آتش را مهار کنند. این حادثه یادآور آتش سوزی بزرگی بود که سال ۸۸ در این بازار رخ داده و مهار آن ۲ روز طول کشیده بود.

پشت پرده

اکبر دشتی، معاون عملیات آتش نشانی تبریز از چگونگی شناسایی مقصر در حوادث آتش سوزی می گوید

آتش سوزی های بزرگ

تأثیر سیستم های اعلام واطفای حریق در پیشگیری از آتش سوزی

سیستم های اعلام واطفای حریق و خاموش کننده ها در قالب طرح ایمنی ساختمان ها ست. در ساختمان های جدید معمولاً طرح ایمنی در نظر گرفته می شود. مثلاً ساختمان هایی تا ۵ طبقه یک طرح خاص دارند و ساختمان هایی با طبقات بیشتر طرح دیگری دارند. همه این طرح ها برای پیشگیری از حادثه است. اگر سیستم های ایمنی در محل فعال باشند بعد از وقوع حادثه از آتش سوزی های بزرگ تر جلوگیری می شود. اینطور نیست که یک ساختمان یکبار به طور کلی دچار آتش سوزی شود. همه چیز معمولاً از یک آتش سوزی ساده و کوچک شروع می شود و به تدریج گسترش پیدا می کند. با کمک سیستم های ایمنی، آتش در نطفه کنترل می شود یا اینکه سیستم حریق را اعلام می کند و سرعت کار بالا می رود یا سیستم خود اطفای سریع آتش را خاموش می کند. این موارد حیاتی و مهم هستند. در ساختمان ها چندین میلیارد هزینه انجام می شود اما فکری به حال ایمنی نمی کنند و با یک حادثه همه چیز از بین می رود؛ در صورتی که با هزینه ای اندک معقولانه می شود سرمایه ای عظیم را حفظ کرد.

وقتی آتش سوزی بزرگی رخ می دهد و همه چیز را به خاکستر تبدیل می کند گمانه زنی ها درباره علت وقوع حادثه آغاز می شود. هر کس فرضیه ای مطرح می کند و حدس و گمانی درباره دلیل وقوع حادثه می زند. اما این کارشناسان آتش نشانی هستند که در نهایت حرف آخر را می زنند و علت حادثه را کشف می کنند. اما چطور می شود میان خاکستر به جامانده از آتش سوزی دلیل وقوع آن را پیدا کرد؟ اکبر دشتی، معاون عملیات سازمان آتش نشانی تبریز که ۱۷ سال از عمر خود را در این کار گذرانده و تجربه حضور در حوادث مختلفی را داشته در گفت وگو با همشهری چگونگی تشخیص علت آتش سوزی و تعیین مقصر را شرح داده است.

آتش سوزی های بزرگ معمولاً چطور شروع می شوند و چگونه گسترش پیدا می کنند؟

هر حادثه علت خاص خودش را دارد اما اغلب حوادث بزرگ از سهیل انگاری و اتفاقاتی کوچک شروع می شود. شعار ما در آتش نشانی این است که بزرگ ترین حوادث در دل کوچک ترین سهیل انگاری ها نهفته شده است. درباره آتش سوزی های بزرگ به خصوص در بازارها، کارگاهها، سوله ها و مراکز صنعتی باید گفت متأسفانه در بیشتر موارد اصول ساده انبارداری رعایت نمی شود و همین نکته مهم یکی از دلایل عمده آتش سوزی در این مراکز است. نکته دیگر اینکه در چنین مکان هایی وقتی به فصل سرما می رسیم از وسایل گرمایشی غیراستاندارد استفاده می شود یا اینکه سیم کشی برق آنجا غیر اصولی و نامناسب است. گاهی هم ممکن است سهیل انگاری هایی مثل انداختن ته سیگار یا جوشکاری آغازگر یک حادثه بزرگ باشد. در کنار این موارد ممکن است در محل حادثه وسایل سریع الاشتعال مثل پوشاک یا بنزین، تینر و... وجود داشته باشد که همه اینها در گسترده شدن شعله های آتش در لحظات اولیه مؤثر است. این در حالی است که در اغلب این مکان ها حتی یک

خاموش کننده دستی ساده هم وجود ندارد یا اگر هست افرادی که آنجا حضور دارند آموزش لازم برای استفاده از آن را ندیده اند. نکته مهم دیگری که در گسترش سریع آتش مؤثر است اینکه در بیشتر مواقع فاصله ای بین انبارها وجود ندارد یا اینکه سقف آنها یکی است و در این شرایط آتش به صورت افقی گسترش پیدا می کند. گاهی به هم راه دارند و به این ترتیب حریق دومینویی گسترش پیدا می کند و به بحران تبدیل می شود.

در آتش سوزی های بزرگ وقتی نخستین گروه از آتش نشانان به محل حادثه می رسند، نخستین اولویت شان چیست؟

معمولاً افرادی که در محل حادثه حضور دارند نخستین نفراتی هستند که با آتش نشانی تماس می گیرند که وقتی تعداد تماس ها زیاد باشد از اهمیت بالای آن حادثه حکایت می کند. با تعداد تماس ها و اطلاعاتی که داده می شود فرماندهان حجم آتش را تخمین می زنند و شرایط را می سنجند و براساس آن آتش نشانان به محل حادثه اعزام می شوند و در صورت گسترده شدن، فرماندهان ارشد برای هدایت عملیات به محل حادثه اعزام می شوند. بسته به نوع شرایط، بحث نجات اطفال و کنترل حریق را در نظر می گیرند و عملیات برنامه ریزی می شود. اولویت اول نجات نفرت، کنترل آتش و در نهایت اطفای کامل حریق است.

بزرگ ترین موانعی که در آتش سوزی های بزرگ بر سر راه آتش نشانان وجود دارد چیست؟

مهم ترین موانع بحث دسترسی و استفاده از تجهیزات است. در حریق های بزرگ گاهی ممکن است امکان تردد خودروهای آتش نشانی وجود نداشته باشد و نمی توانیم به خوبی به کانون آتش سوزی نفوذ کنیم. گاهی در بعضی ساختمان های بلند امکان برپا کردن نردبان وجود ندارد و برای اینکه موفقیت آمیز باشد به تعداد نفرت و تجهیزات کافی نیاز داریم. همچنین اگر آتش سوزی گسترده باشد نمی شود فقط از یک ناحیه به آتش هجوم برد و باید از چند

نقطه عملیات را ادامه داد. این موضوع به بافت شهری و شرایط محل وقوع حادثه بستگی دارد. مانع مهم دیگر در این حوادث شهروندانی هستند که تجمع می کنند، راه را می بندند و با گوشی های موبایل مشغول فیلمبرداری می شوند. این افراد باید در نظر داشته باشند در این حوادث، ثانیه ها هم تأثیر گذار هستند. چه بسا ما اگر زودتر به یک حادثه برسیم بتوانیم از یک انفجار جلوگیری کنیم یا جان فردی را که در دود و آتش گرفتار شده نجات دهیم.

بعد از مهار کامل آتش سوزی چطور علت حادثه مشخص می شود؟

در حریق های بزرگ چندین کارشناس برای بررسی علت حادثه تعیین می شوند. آنها به بررسی نکات فنی حادثه می پردازند. مثلاً عمق سوزی ها، آثار و الگوهای حریق، اجسام به جا مانده، اینکه شیشه ها به کدام سمت شکسته شده، مواد به کدام سمت ذوب شده و... را بررسی و با هم همفکری می کنند تا به کانون حریق برسند. در ادامه جست و جویاری تر می شود. اگر احتمال بدهند از سیم کشی برق باشد، ذوب شدن روکش کابل ها را بررسی و در نهایت علت حادثه را کشف می کنند. البته در حریق های بزرگ اجسام قابل توجهی طعمه حریق می شوند و تعیین علت حادثه زمانبر است.

چطور می شود از آتش سوزی های بزرگ جلوگیری کرد؟

زمان و مکان خاصی را نمی توان برای حریق تعیین کرد اما می توانیم از تجربیات گذشته و شرایط خاص جلوگیری کنیم. انبارداری اصولی داشته باشیم. اگر سیستم برقی غیر اصولی است با اصلاحات جزئی سیستم را اصلاح کنیم. در جایگاه های سوخت از استعمال دخانیات خودداری کنیم. اینها نکات ساده ای است که همه می دانیم و بارها تکرار شده اما رعایت نمی شود. اغلب آتش سوزی های بزرگ به خاطر رعایت نکردن همین نکات ساده اتفاق می افتد. نکات ایمنی را جدی بگیریم.